

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/1341/2023.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Ítéltábla Bf.II.461/2022/19. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Nagy Gábor ügyvéd) eljáró indítványozók az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt.
- [2] Az indítványozók által kifogásolt ügy lényege a következő.
- [3] A Kecskeméti Törvényszék a 2022. március 4-én kihirdetett 1.B.534/2018/144. számú ítéletével Balog István indítványozót mint II. rendű terheltet közvetett tettesként elkövetett költségvetési csalás bűntettében [Btk. 396. § (1) bekezdés *a*) pont III. ford., (5) bekezdés *b*) pont I. és II. fordulat] és közvetett tettesként elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségében (Btk. 345. §) mondta ki bűnösnek. Ezért őt a bíróság halmazati büntetésül 2 év 8 hónapi börtönbüntetésre, 200 napi tétel, napi tételenként 1 000 Ft, mindösszesen 200 eFt pénzbüntetésre, gazdasági társaság vezető tisztségviselése foglalkozástól 3 évi eltiltásra és a közügyektől 3 évi eltiltásra ítélte.
- [4] Az elsőfokú bíróság Balog Csaba indítványozót mint III. rendű terheltet bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás bűntettében [Btk. 396. § (1) bekezdés *a*) pont III. fordulat (5) bekezdés *b*) pont I. és II. fordulat] mondta ki bűnösnek. Ezért őt a bíróság 2 év 2 hónapi börtönbüntetésre, 150 napi tétel, napi tételenként 1 000 Ft, mindösszesen 150 eFt pénzbüntetésre, gazdasági társaság vezető tisztségviselése foglalkozástól 3 évi eltiltásra és a közügyektől 2 évi eltiltásra ítélte.
- [5] Az elsőfokú ítélet ellen az ügyészség – e két terhelt tekintetében – a büntetés súlyosítása, a II. rendű terhelt indítványozó és védője elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés, a III. rendű terhelt indítványozó és védője elsődlegesen

anyagi jogszabálysértés okán felmentés, másodlagosan enyhítés érdekében jelentett be fellebbezést.

- [6] Az indítványozók védője utóbb mindkét indítványozó esetében visszavonta a felmentésre irányuló fellebbezését, és kizárólag az enyhítés érdekében bejelentett fellebbezését tartotta fenn. Fellebbezésének indokolásához csatolta az indítványozók beismerő vallomását, továbbá hozzájárulásukat a fellebbezés módosításához. Igazolás csatolása mellett előadta továbbá, hogy a II. rendű indítványozó további 24 mFt, míg a III. rendű indítványozó további 16 millió 500 eFt vagyoni hátrányt megfizetett. Álláspontja szerint ezért további enyhítő körülmény, hogy a II. rendű terhelt indítványozó immáron 30 mFt, a III. rendű terhelt indítványozó 16 millió 500 eFt vagyoni hátrányt térített meg és mindkét indítványozó beismerő vallomást tett, továbbá megbánó magatartást tanúsított. Hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság az I. rendű terhelttel szemben a 30 mFt vagyoni hátrány megtérítésére tekintettel csupán felfüggesztett szabadságvesztést szabott ki, miközben az I. rendű terhelt nagyobb vagyoni hátrány okozásában vett részt és a cselekmény elkövetésében is nagyobb szerepet játszott.
- [7] A kétirányú fellebbezések alapján eljáró Szegedi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2023. április 27-én meghozott Bf.II.461/2022/19. számú ítéletével az indítványozók tekintetében megváltoztatta az elsőfokú bíróság ítéletét. A II. rendű terhelt indítványozó tekintetében a hamis magánokirat felhasználása vétségét folytatólagosan elkövetettnek minősítette, valamint mindkét indítványozót gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól tekintette eltiltottnak. Egyebekben az indítványozók tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletét érdemben helybenhagyta.
- [8] A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett, a bizonyítékokat alaposan és a logika szabályainak megfelelően értékelte, valamint az indokolási kötelezettségének is eleget tett. A másodfokú bíróság a tényállást az indítványozók tekintetében kizárólag a megfizetett vagyoni hátrány vonatkozásában helyesbítette. Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított bűnösségi körülmények kiegészítésre szorulnak, így a II. rendű terhelt indítványozó esetében további enyhítő körülmény, hogy egy nagykorú gyermek eltartásáról gondoskodik és 30 mFt vagyoni hátrányt térített meg, ugyanakkor további súlyosító körülmény a hamis magánokirat felhasználása vonatkozásában a folytatólagos elkövetés.
- [9] A III. rendű terhelt indítványozó vonatkozásában további enyhítő körülményként állapította meg a megbánó magatartást és a 16 millió 500 eFt vagyoni hátrány megfizetését. Megállapította továbbá, hogy a terhelt beismerő vallomása azért nem minősülhet enyhítő körülménynek, mivel arra a másodfokú eljárás során, olyan időben került sor, amikor az már a bíróság munkáját semmilyen módon nem segítette. Végül megállapította, hogy a büntetési célok az indítványozó terhelt tekintetében a bűnösségi körülmények alapján kizárólag végrehajtandó

szabadságvesztés kiszabásával érhetőek el. Az indítványozó terheltekkel szemben kiszabott szabadságvesztés – a vagyoni hátrány további részeinek megtérítése mellett is – igazodik a bűncselekmény tárgyi súlyához, a bűnösségi körülményekhez és a belső arányosság követelményeinek is megfelelt, ezért annak lényeges súlyosítása vagy enyhítése sem volt indokolt.

- [10] 1.2. Az indítványozók ezt követően alkotmányjogi panaszt nyújtottak be a Kecskeméti Törvényszék 1.B.534/2018/144. számú és a Szegedi Ítéltábla Bf.II.461/2022/19. számú ítélete ellen.
- [11] Indítványukban az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdés I. mondatának, a XXIV. cikk (1) bekezdés I. mondatának és a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére hivatkozva kérték a bírósági döntések megsemmisítését.
- [12] Álláspontjuk szerint az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdés I. mondatában meghatározott törvény előtti egyenlőséghez való joguk sérült azzal, hogy a bűncselekmény legnagyobb haszonszerzőjeként az I. rendű terheltet beismerő vallomása és 30 mFt vagyoni hátrány megfizetése mellett csupán felfüggesztett szabadságvesztésre ítélték, míg az indítványozókkal szemben a bíróság végrehajtandó szabadságvesztést szabott ki. A II. rendű terhelte indítványozó csekélyebb tárgyi súlyú bűncselekményt követett el és 30 mFt, a III. rendű terhelte 16 millió 500 eFt vagyoni hátrányt fizetett meg és mindketten beismerték a bűncselekmény elkövetését. Mindez álláspontjuk szerint nem arányos, nem reális és nem méltányos.
- [13] Az indítvány szerint az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés I. mondatában meghatározott tisztességes hatósági eljáráshoz és a XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott tisztességes bírósági eljáráshoz való jog azáltal sérült, hogy a hatóságok és a bíróságok nem észszerű határidőn belül bírálták el az ügyet. A bűncselekmény elkövetése és a felelősségre vonás között ugyanis eltelt 11 év, amelyet az eljáró bíróságok a büntetéskiszabás során nem reparáltak.
- [14] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően tanácsban eljárva először azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [15] 2.1. Az indítványozók az Abtv. 27. §-ára hivatkozva terjesztettek elő alkotmányjogi panaszt.
- [16] Alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján hatvan napon belül lehet benyújtani, az indítvány határidőben érkezett. Az indítványozók jogi képviselő útján járnak el, aki a meghatalmazását csatolta.
- [17] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt határozott kérelem feltételeinek az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az

indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezését, illetve a sérelmezett bírói döntéseket, indokolja azok Alaptörvénybe ütközését és kifejezetten kéri a megsemmisítésüket.

- [18] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelmét is felveti. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése a tisztességes eljárás követelményét a hatósági eljárásokra határozza meg, következésképpen erre a rendelkezésre – az érdemi összefüggés hiánya miatt – nem lehet a bíróság hatáskörébe tartozó eljárásokban hozott bírósági döntésekkel szemben alkotmányjogi panaszt előterjeszteni {vö. 3499/2022. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [16]; 3335/2021. (VII. 23.) AB végzés, Indokolás [11], elsőként: 3179/2013. (X. 9.) AB végzés, Indokolás [6]}.
- [19] 2.2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. § és 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [20] Az indítványozók az alapügyben a büntetőjogi felelősségükről döntést hozó első- és másodfokú ítéletet támadták, mely döntések az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz tárgyai lehetnek.
- [21] Az indítványozók az alkotmányjogi panasz előterjesztését megelőzően a jogorvoslati lehetőségeiket kimerítették. Az egyedi ügyben érintettség megállapítható, mivel az indítványozók az alkotmányjogi panasszal támadott ügyekben vádlottak voltak.
- [22] 2.3. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [23] Az indítványozók az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének sérelmére hivatkoztak azzal összefüggésben, hogy a bíróságok – más, felfüggesztett szabadságvesztésre ítélt terhelten ellentétben – esetükben a büntetés kiszabás során nem értékelték a beismerő vallomásukat és az okozott vagyoni hátrány megfizetését, s így szabtak ki velük szemben végrehajtandó szabadságvesztést.
- [24] Az indítványozók az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére is hivatkoztak a büntetés kiszabással összefüggésben, miszerint ügyükben az első- és másodfokú bíróság a büntetés kiszabása során nem értékelték a jelentős – a bűncselekmény elkövetésétől az elbírálásig eltelt 11 év – időmúlást.
- [25] Az Alkotmánybíróság az indítványozók érvelésével kapcsolatban ismételt a következőkre mutat rá.
- [26] „Büntetést – a céljának (Btk. 79. §) szem előtt tartásával – úgy kell kiszabni, hogy az igazodjon a bűncselekmény tárgyi súlyához, a bűnösség fokához, az elkövető társadalomra veszélyességéhez, valamint az egyéb enyhítő és súlyosító körülményekhez [Btk. 80. § (1) bekezdés].

- [27] Másképpen szólva a bíróság a tetteből kiindulva és az elkövető társadalomra veszélyességét, valamint a bűnösségi körülményeket is értékelve dönt belátása szerint a jogkövetkezményekről, minden terhelt esetében külön-külön.
- [28] Itt jegyzi meg az Alkotmánybíróság, hogy ez nyilvánvaló összefüggésben álló a magyar büntető anyagi jog bűnösségen alapuló felelősségi elvéből [Btk. 4. § (1) bekezdés] következő alanyi bűnösség (Btk. 7–8. §) minden bűncselekmény esetében szükségés ismérével.
- [29] Ehhez képest a bíróság a büntetés kiszabása során köteles is mérlegelni ezeket a körülményeket, és köteles a mérlegelési tevékenységéről az ítélete indokolásában számot adni [Be. 564. § (4) bekezdés *a*) pont].” {3019/2023. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [30]–[33]}
- [30] Az első- és a másodfokú ítélet egyaránt számot ad a büntetések és mellékbüntetés kiszabásának indokairól. Ennek során az eljáró bíróság – az indítványban foglaltakkal ellentétben – önmagában és egymással is összevetve vizsgálta valamennyi terhelt esetében, alanyonként, illetve alanyokra konkretizálva a személyi körülményeket és cselekvőséget. Így a bíróságok nem csupán az előkészítő ülésen beismerő nyilatkozatot tett és 30 mFt vagyoni hátrányt megfizető I. rendű terhelttel szemben (elkülönített ügyben) kiszabott büntetéssel vetették össze az indítványozók büntetését, hanem – többek között – azt is kifejtették, hogy az indítványozók ellen újabb büntetőeljárás indult, a másodfokú eljárás során tett beismerő vallomás nem minősül enyhítő körülménynek, s az általuk az elsőfokú határozat kihirdetését követően megfizetett vagyoni hátrányt a másodfokú bíróság enyhítő körülményként értékelte (vö. elsőfokú ítélet, Indokolás [267]–[287]; másodfokú ítélet, Indokolás [47]–[49], [52], [54]).
- [31] Az iratokból kitűnően az eljáró bíróság a büntetés kiszabása során kitért az időmúlás értékelésére, illetve e körülmény büntetéskiszabási körülményként mérlegelésére is. Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy éppen ezért – és a további bűnösségi körülmények figyelembevételé miatt – vált lehetővé az indítványozókkal szemben az un. enyhítő szakasz [Btk. 82. § (2) bekezdés *b*) pont] alkalmazásával a középmérték alatti, a büntetési tételkeret alsó határát el nem érő büntetés kiszabása (vö. elsőfokú ítélet, Indokolás [271], [279]).
- [32] Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének és a XXVIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelmén keresztül valójában a számukra kedvezőtlen bírói döntések tartalmi, törvényességi szempontú kritikáját fogalmazták meg. Az indítványozók bírói döntésekkel szemben felhozott minden kifogása valójában a bírói mérlegelést (büntetéskiszabást) támadja.
- [33] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány egyik elemében sem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, következésképpen nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.

[34] 3. Ekként az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2024. február 6.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Haszonicsné Dr. Ádám Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró